

ZUŠ TIŠNOV 70 VÝROČÍ ZALOŽENÍ

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA LET

Pátý díl našeho seriálu k 70. výročí založení Základní umělecké školy Tišnov bude zasvěcen tanečnímu oboru. Pod názvem „rytmika“ byla výuka tance v Tišnově zahájena v roce 1951 a celé „dlouhatánské“ období až do roku 1987 ji s kratičkými přestávkami zabezpečovala jedna a tatáž učitelka, zakladatelka oboru Daria Hrdá. Logicky tedy této paní věnujeme první a nejdelší materiál z dnešní čtyřstrany. Její dnešní pokračovatelka Markéta Chlubná, která má v Tišnově odslouženo již rovněž úctyhodných deset let a je strůjcem současného posunu výuky o velký kus kupředu, se rozhodla představit čtenářům jednu učební hodinu neobvyklou formou fotokomiksu. Všechny dosavadní pedagogy tanečního oboru jsme pro Vás opět shrnuli do přehledné tabulky a jako vždy dojde i na vzpomínky některého z absolventů, kteří profesně zůstali v oboru i po skončení školy. Tentokrát bude mít slovo současná členka baletu brněnského Národního divadla Kateřina Matonohová.

kapitola

5

PANÍ DARIA HRDÁ LEGENDA TIŠNOVSKÉ RYTMIKY

Václav Seyfert

V roce 1951, tedy dva roky poté co v Tišnově vznikl Městský hudební ústav, z něhož se pak vyvinula dnešní základní umělecká škola, byla dosavadní výuka hry na hudební nástroje rozšířena o obor rytmiky. Založila jej nová mladá učitelka z Brna Daria Řezáčová, později provdaná Hrdá, která do Tišnova denně dojížděla vlakem z Králova Pole a činila tak plných 36 let až do roku 1987. Během své dlouhé profesní kariéry nepoznala žádné jiné pracovní místo, Tišnovu zůstala věrná po celou dobu; výjimkou byly jen dvě mateřské dovolené. Délkou svého působení je na tišnovské „ZUŠce“ mezi ostatními pedagogy dodnes rekordmankou, teprve letos by se jí měl co do počtu odsloužených let vyrovnat učitel klavíru Ladislav Havlík.

Když se blížil čas jejího odchodu do důchodu, objevil se v tehdejší měsíčníku Tišnovsko kratičký článek podepsaný žákyní šesté třídy Barborou Váľkovou, v němž tato dívka uváděla: „Velice mě baví tancování a všechno, co s tím úzce souvisí, proto navštěvuji taneční kroužek Lidové školy umění v Tišnově. V kroužku mám své kamarádky a s paní učitelkou Hrdou si dobře rozumíme. Průběh hodiny je spíše zábavný,

ale přesto se vždy dobře připravíme na různá vystoupení. Paní učitelka Hrdá věnovala celý svůj život dětem a mě mrzí, že odejde do důchodu. Za to, že nás naučila vytrvalosti, píli, trpělivosti a radosti z pohybu, bych jí touto cestou chtěla mnohokrát poděkovat.“

Daria Hrdá pochází z učitelské rodiny a po absolvování taneční konzervatoře tedy tíhla spíše k rodinné tradici než k angažmá v nějakém divadle. Od mládí milovala Vysocinu a přímo v Tišnově měla bratra, jehož manželka se znala s ředitelem hudební školy Alešem Smíškem. Slovo dalo slovo a začala více než pětaticetiletá štace, jejíž

počátky nebyly v padesátých letech právě snadné. Výuka probíhala v normální třídě bývalé chlapecké školy v Bezručově ulici, kam se později obor rytmiky po obdobích strávených v základních školách Smíškova či na „Riegrovce“ znovu vrátil. V místnosti nebylo ani ústřední topení a paní učitelka musela během hodiny přikládat do kamen. Kromě hodin odučených v Tišnově zajížděla za svými žáky i do školy v Předklášteří a po nějakou dobu také do Drásova. Pan ředitel Smíšek byl spokojen, přibýlo dětí a škole to mimo jiné přineslo i potřebný peněžní obnos navíc.

Obě fotografie z tišnovských časů paní učitelky Darii Hrdé pocházejí z dětí tak oblíbených maškarních karnevalů. Na jedné z nich se ještě doladují taneční pohyby, na druhé už se pózuje fotografům.

Foto: archiv autora článku a paní Hrdé

Paní učitelce Hrdé se přes všechna úskalí v Tišnově velice líbilo, s kolegy ze školy i dalšími spolupracovníky měla vždy dobré vztahy. Díky tomu se překlenula i přes všemožné potíže, protože technické vybavení pro výuku měla prakticky neustále nedostačující. „Při jednom vystoupení před plným hledištěm sokolovny nám zněla doprovodná hudba z magnetofonu, o němž jsem věděla, že se semtam sám od sebe vypíná, ale nic lepšího jsme prostě neměli. Zatímco děti tančily, stála jsem u přístroje s prstem u tlačítka a doufala, že se nic nestane. Jenže magnetofon se přece jen vypnul – stihla jsem jej znovu rozběhnout tak rychle, že žákyň ani neztratily rytmus a obecnost si nejspíš vůbec ničeho nevšimlo...“

Běžným základem metodiky výuky tance je například příprava u tyče, ale něco takového paní Hrdá za celou svou tišnovskou kariéru ve škole vůbec neměla k dispozici! „Když jsem v roce 1991 již jako důchodkyně slavila šedesátiny, byla jsem pozvána do tehdy zcela nově zrekonstruované budovy ve Dvořáčkově ulici, kam se škola právě přestěhovala. Když jsem viděla všechno to nádherné vybavení, které tam mohly moje nástupkyně prakticky neustále využívat, zůstala jsem nadlouho v němém úžasu.“

To bylo již v éře ředitelky Jany Pujmanové, která nastoupila do čela školy v roce 1975. Jako vnučka známého brněnského obchodníka Vichra měla podnikavého ducha a díky tomu se jí časem podařilo pro tišnovskou „lidušku“ právě tyto nové prostory vybojovat. Ještě před tím ale na škole založila nové obory a s jedním z nich, dramatickým, se právě obor taneční (tedy už ne „rytmika“) často propojoval. Nebyla to ovšem ani zdaleka první či jediná využívaná spolupráce, již o mnoho let dříve byla paní Hrdá v kontaktu se zdejšími školami. Většinou šlo o výbornou zkušenost, úsměvné „problémy“ byly jen s některými učitelkami tělocviku. Vedly totiž při atletice svoje žákyň k rychlosti, zatímco při tanci byl kladen důraz na opanovnost; tělocvikářky pak paní Hrdé vyčítaly, že tím jejich děvčata kazí. Kromě škol se účinně spolupracovalo i s dalšími kulturními institucemi, snad jen v těch nešťastných padesátých letech to nebyvalo nejveselejší. Při různých politických oslavách se musel třeba tančívát i kozáček a ten se v programu střídá s revolučními básněmi.

Jakkoliv byla rytmika navštěvována téměř výhradně děvčaty, vzpomíná paní učitelka Hrdá dodnes i na talentovaného hochu, který se později oboru věnoval dokonce profesionálně. „Byl to Jan Chlup,“ říká paní učitelka, „v roce 1968 absolvoval v Brně taneční konzervatoř a pak se v této oblasti prosadil i za hranicemi.“

Když začínala získávat popularitu tzv. umělecká, dnes moderní gymnastika, byla paní Hrdá požádána funkcionáři Tělovýchovné jednoty Baník Tišnov, aby jim pomohla při pořádání závodů v tomto novém sportu a aby do soutěže dodala i svoje žákyň pro cvičení se stuhami, obručemi či švihadlem. „Zdena

Škárková nakonec tu soutěž vyhrála a Dáša Dobešová byla třetí. Ti tělovýchovní funkcionáři se ale do organizace vůbec nezapojili, celé jsem to nakonec musela zajišťovat sama.“ Přesto dodnes převládají příjemné vzpomínky zejména na osoby, které při tanečních počinech v mnohém pomáhaly: „Ve škole na Smíškově ulici to byla paní učitelka Graciasová, v Předklášteří Nečová, na Riegrovce Hraníčková, na gymnáziu profesor Stejskal, přidalo se i Karasovo divadlo v čele s Lubomírem Kosteckým a s paní Svadbíkovou ze závodního klubu ROH na Mlýnské jsme pořádaly častá mikulášská vystoupení. Na klavír nás občas doprovázel pan Karel Seyfert, který v Tišnově vedl taneční orchestr.“

Ve většině běžných případů ale Daria Hrdá hrávala k produkcím svých žákyň na klavír sama – a nejen to, ona dokonce hru na klavír také vyučovala. „Začalo to v době, kdy v Tišnově skončila soukromá výuka paní Králíčkové a její dřívější klienti přešli k nám do školy jako žáci. Kromě toho jsem navíc vyučovala i mimo školu, konkrétně pod hlavičkou vzpomínaného závodního klubu. Sem chodily děti, které do hudební školy nebyly přijaty, a mým nejlepším žákem tady byl Vlastimil Havlík, již pár let poté basketbalový reprezentant.“

Svoji poslední školní produkci paní učitelka Hrdá připravovala jakoby symbolicky s pozdějším ředitelem školy Jaromírem Škárrou, který tehdy vyučoval hru na bicí. Jeho žáci bubnovali, děvčata tančila – bylo to při karnevalu v sokolovně a vystoupení mělo velký úspěch.

Paní Daria Hrdá dnes žije na sídlišti v brněnském Komíně a blízko sebe má obě své děti. Vývoj ve svém oboru a jeho nové směry již nesleduje, ona sama ostatně nikdy nepreferovala čistý klasický balet, šlo jí vždy spíše o to, aby pohyb vyjadřoval lidské emoce.

A především díky emocím vytrvala paní učitelka ve svém tišnovském působišti tak dlouho. Do historie zdejšího školství se tím rozhodně zapsala již navždy.

Před 35 lety se děti z tanečního oboru dostaly dokonce až na titulní stranu tehdejšího předchůdce Tišnovských novin.

BALETNÍ HODINA JE PĚKNÁ DŘINA!

Markéta Chlubná, Václav Seyfert

Na protější stránce na Vás čeká zajímavá novinka – fotografický komiks. Zahleďte se a začtete do malého příběhu jedné cvičební hodiny baletu a zjistíte, že její absolvování není žádná procházka růžovým sadem. Současná paní učitelka Markéta Chlubná Vás touto formou určitě přesvědčí, že než se děvčata dopracují k ladnosti, která bude působit lehce a přirozeně, čekají je jen a jen dlouhé hodiny dřiny...

Před hodinou baletu. Ještě plni sil a optimismu!

Nohu víc otočit!

Ruku protáhnout!

Hezky přiložit!

Nohu ještě výš a vytočit!

A raz a dva!

Dneska to bylo hustý!

Konec

MOJE TIŠNOVSKÉ TANEČNÍ VZPOMÍNKY

KATEŘINA MATONHOVÁ

Na tišnovskou základní uměleckou školu vzpomínám velmi ráda. Chodila jsem do tanečního kroužku k paní učitelce Plochové, ale také do klavíru k paní učitelce Kučerové. Hudba a tanec mě naplňovaly už od malička. Kroužek, který vedla právě paní Plochová, jsem navštěvovala dokonce již od mateřské školky. Tancování mě strašně bavilo, snad si ani nevzpomínám, že bych šla do hodiny někdy nerada. Paní učitelka byla vždy dobře naladěná a uměla dělat hodiny opravdu zábavné. Vždycky jsem se strašně těšila také na koncerty. Ta příprava, veškeré chystání a konečně samotné vystoupení byly pro mě pokaždé skvělým zážitkem. Také každá poslední hodina školního roku byla strašně příjemná a motivující na příští rok. Studentky, které ještě neodjely na dovolenou, přišly na poslední hodinu a povídaly jsme si. Každá přinesla něco na zub a hrály jsme hry. Jeden rok tam vypomáhal také pan učitel Mrkvička, kterého nesmím zapomenout zmínit. Právě on oslovil moje rodiče s tím, že bych měla jít na konzervatoř. Jemu tedy patří také velký dík. Dodnes se setkáváme v divadle.

Kateřina Matonohová na ateliérové fotografii Arthura Abrama

Kateřina Matonohová

vystudovala Taneční konzervatoř v Brně. Po ukončení studia nastoupila jako členka baletního souboru do Národního divadla v Brně, kde působí už sedmou sezónu. Již během studia na Taneční konzervatoři vystupovala v baletch Národního divadla (Korzár, Louskáček aj.). V Louskáčkovi například ztvárnila několik různých rolí, mezi které patřila i malá Klára. Nyní účinkuje téměř ve všech baletch a v některých operách Národního divadla. Nějaký čas také učila děti v baletní škole I. V. Psoty, která je součástí Baletu ND. Nyní se věnuje především divadlu, učení jen příležitostně. Ve volném čase se zabývá turistikou, hrou na kytaru, plaváním a v neposlední řadě rovněž potřebným odpočinkem.

Učitelé tanečního oboru

Daria Řezáčová-Hrdá (1951–1987)	Eva Gamboová-Müller (1994–1996)
Soňa Kočířová (1955–1956)	Olga Schniererová (1994–1996)
Lenka Švandová (1987–1994)	Marta Sopouchová (1994–1996)
Ivana Jarešová (1990–1991)	Eva Plochová (1996–2009)
Erika Kotzianová (1990–1991)	Vladimír Mrkvička (2003–2004)
Irena Ochrymčuková (1990–1996)	Markéta Chlubná (2009–dosud)
Naděžda Havlíková (1992–1993)	

Z vystoupení žákyn tanečního oboru ZUŠ Tišnov.

Foto: Miroslav Pálka

ZUŠ TIŠNOV
ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA

"Slavte
s námi"

OSLAVY 70. VYROČÍ ZALOŽENÍ

www.zustisnov70.cz

**22/6 Den otevřených dveří ZUŠ
a trhovía slavnost**

**23/6 Zahrádka U Palce, 14:00
Oslava 70. výročí ZUŠ Tišnov**

